

MANIFEST DE REINDUSTRIALITZACIÓ AL BAIX LLOBREGAT

Aprovat pel plenari de la CT-CES de 12 de juliol de 2022

Introducció: la base industrial

El Pacte del Baix Llobregat per un nou impuls econòmic i social, ja en el seu preàmbul i també en la Línia 5, estableix la importància de prioritzar el reforç dels principals sectors productius que caracteritzen la comarca del Baix Llobregat. D'entre ells, en destaca especialment, per valor de pes productiu i també històric, el sector industrial.

El sector industrial és, i volem que continuï sent, l'element diferenciador de l'economia productiva del Baix Llobregat. S'ha demostrat que les regions amb un sector industrial fort són més resilients als canvis i suporten millor les crisis econòmiques. Som la tercera comarca de Catalunya en major aportació al Valor Afegit Brut de la indústria i el pes de la indústria en el total del PIB comarcal és major al global català i metropolità.

Hem de tenir en compte que la indústria durant els últims anys s'està veient afectada per una forta globalització de l'oferta i la demanda, i en aquest moment els conflictes globals com la Covid-19 o la invasió russa de Ucraïna estan provocant una tensió extrema en les cadenes de subministrament, en la logística, en les matèries primeres i en els preus de l'energia. La transició cap a un model industrial més verd i digital, que prioritzi la sobirania tecnològica, energètica i econòmica, és urgent, i és imprescindible fer-ho sota criteris de transició justa amb participació dels agents socials i econòmics.

Però aquests reptes de globalització, transició digital i transició verda són també oportunitats per a anar a un model industrial basat en la sostenibilitat i en l'economia circular, on la digitalització ajudi a millorar la competitivitat de les empreses, generant ocupació de qualitat i minimitzant els efectes negatius sobre l'ocupació a través de la formació i requalificació de les persones treballadores.

Per a afrontar aquests reptes, és imprescindible fer una anàlisi exhaustiva de les capacitats actuals i futures (fortaleses, febleses, vulnerabilitats. ...) de la indústria a la comarca i orientar-la cap al nou model industrial. Per exemple, sabem ja que les branques industrials que aporten més valor afegit brut són metal·lúrgia, maquinària, material elèctric i material de transport (suposen el 65% del VAB industrial del Baix Llobregat i només el 38% a Catalunya). Alimentació, tèxtil, fusta, arts gràfiques, química i cautxú és el segon gran grup de branques amb major aportació al VAB industrial, tot i que mentre que a Catalunya suposa el 46% a la comarca no supera el 29%.

Igualment, 2.294 empreses de la comarca desenvolupen activitats industrials. La seva facturació suposa el 39% del total de la facturació de les empreses del Baix Llobregat. Recordem, però, que gran part d'aquesta facturació es concentra en les empreses de fabricació de vehicles de motor (més del 19% del total comarcal).

Tot i aquestes dades, darrerament estem observant una disminució del pes de la indústria en el conjunt dels llocs de treball de la comarca i un descens de les empreses industrials. Cal considerar que aquests tipus de feines es caracteritzen per un important grau d'especialització tècnica, amb condicions laborals i convenis col·lectius que es situen per sobre de la mitja catalana. La indústria, a més, genera una important demanda de serveis per part d'un conjunt de subsectors. Això té un impacte significatiu sobre les rendes de les famílies, ja que l'ocupació industrial es caracteritza per tenir millors condicions laborals que altres sectors, degut a la seva qualificació.

Si comparem l'evolució dels llocs de treball del sector industrial amb el total de l'economia, veiem que, mentre el total creix respecte 2001 la del sector industrial disminueix. Si comparem aquesta evolució amb la de Catalunya, mentre que el creixement del total de la població assalariada és major a la comarca, el descens de la població assalariada industrial és major al Baix Llobregat que a Catalunya.

Un altre aspecte a considerar és la relativa concentració dels llocs de treball industrial del Baix Llobregat en una branca del sector concreta. El major volum de llocs de treball del sector a la comarca (el 15% del total) es concentra a la fabricació de productes metàl·lics. Si volem incrementar progressivament el pes de la indústria sobre el conjunt de l'economia de la comarca i recuperar el volum d'ocupació de qualitat perdut, convé que hi hagi una major diversificació d'activitats.

En general, creiem que el concepte de "reindustrialització" necessita un posicionament més clar al Baix Llobregat. La reindustrialització del Baix Llobregat ha de centrar-se en consolidar la indústria present, acompanyant-la en àmbits com la transformació digital, l'economia circular i la transició energètica, que són imparables i poden esdevenir una gran oportunitat de futur. Es tracta de generar l'impuls d'un ecosistema que potenciï aliances i accés a noves oportunitats i mercats, a més d'atreure noves empreses i facilitar la creació de llocs de treball aprofitant les oportunitats i els reptes que s'estan obrint en el context internacional.

Alhora, les línies de finançament dels Next Generation i del Marc Financer Plurianual 2021-27 de la Unió Europea són una oportunitat única per reestructurar l'economia de la comarca i, específicament, el sector industrial, amb activitats que poden formar part de projectes tractors. Es tracta de consensuar polítiques proactives, atreure i consolidar indústries de gamma alta i sectors de valor afegit de futur, que apostin per la innovació. Però això no vol dir abandonar les indústries tradicionals, sinó un suport mutu i col·laboracions que podrien revitalitzar-les, cas de la manufacturera.

No oblidem que la crisi geopolítica ens brinda l'oportunitat de la relocalització d'empreses que havien marxat de la comarca, de Catalunya o de la resta de l'Estat, i que ara poden ser clau d'aquestes reindustrialitzacions i, a la vegada, impulsa nous fenòmens com la proximitat en el subministrament o la sobirania econòmica, tecnològica i energètica.

En aquest sentit, un conjunt de directrius formulades pels agents econòmics i socials més representatius, amb la participació de diferents sectors industrials, així com els

ens locals de la comarca, podria determinar el sentit que pren el concepte de reindustrialització al Baix Llobregat, i fer alhora qualsevol política que n'emani, més sostenible i operativa, sense deixar ningú enrere.

En resum, les profundes transformacions i reconversions del teixit productiu que implicarà la digitalització i la transició ecològica a la comarca, han de significar un alineament col·lectiu i una coordinació de polítiques d'anticipació per fer front als possibles impactes que afectin l'ocupació, la productivitat, la competitivitat o les eventuais deslocalitzacions. Alhora, cal plantejar una transició justa, o, dit d'una altra manera, crear mecanismes de protecció social per evitar que els impactes negatius recaiguin sobre les persones.

Objectius generals

Els objectius principals d'aquest programa són els següents:

- I. Posicionar el Consell Econòmic i Social del Baix Llobregat respecte l'àmbit industrial i prioritzar l'acció política i tècnica d'aquest per impulsar, preservar, potenciar i maximitzar el sector industrial en termes competitiu, internacionals, sostenibles i inclusius, a partir del marc del Pacte del Baix Llobregat per un nou impuls econòmic i social.
- II. Formular un conjunt de directrius i recomanacions de polítiques públiques d'industrialització i reindustrialització al Baix Llobregat.
- III. Definir, fomentar i executar les accions i col·laboracions que siguin necessàries per assolir aquells compromisos o objectius estratègics d'industrialització, així com atraure inversió, d'acord amb les necessitats dels municipis, el seu sòl i les seves infraestructures.

Accions operatives

El manifest defineix, de forma preliminar, que algunes de les accions a desenvolupar durant el període 2022-23 haurien d'incloure necessàriament:

1. Dissenyar espais productius d'acord amb una caracterització del Baix Llobregat amb ciutats més sostenibles i avançades digitalment, desenvolupant una estratègia de reindustrialització que proporcioni orientació política i accions concretes per retenir, atraure i relocalitzar les indústries que s'adaptin millor al present i al futur del Baix Llobregat i que estableixi les millors oportunitats per augmentar l'ocupació de qualitat.
2. Proporcionar una descripció de la base econòmica i industrial del Baix Llobregat i la seva posició dins la regió metropolitana, els seus avantatges competitiu i les tendències econòmiques presents i futures.
3. Tenir en compte Catalonia Industry Suppliers i altres fonts per a elaborar una base de dades sobre proveïdors de productes i serveis industrials al Baix Llobregat per a atraure compradors i inversors, i detectar possibles oportunitats sobre la base de les necessitats del mercat. Això permetrà també

elaborar un mapa de riscos de productes en perill per la transformació de la demanda industrial.

4. Apostar per la activitat industrial sota criteris de responsabilitat social i compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible per millorar l'impacte en la societat i la ciutadania de la comarca.
Alinear-se amb el Pacte Nacional per a la Indústria i amb el pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona, entre altres iniciatives, així com amb altres agents rellevants de l'àmbit industrial, incloent, per exemple, clústers, sindicats representatius i associacions empresarials i/o sectorials, en el marc de la planificació regional de reindustrialització del Baix Llobregat, el reforç de la competitivitat, l'atracció d'inversió, la formació i qualificació professional o la captació del talent.
5. Elaborar un pla de revitalització i de l'ús del sòl per al Baix Llobregat que:
 - a. Comprovi i actualitzi les dades que apareixen en el SIPAE sobre els polígons industrials de la comarca (cens de polígons de la Generalitat).
 - b. Identifiqui oportunitats potencials per al desenvolupament econòmic, la modernització, l'atracció d'inversió i la creació d'ocupació de qualitat en polígons d'activitat econòmica dels 30 municipis.
 - c. Identifiqui millores en general o millores públiques en particular per afavorir l'accés de mercaderies i persones, el transport públic, els serveis públics, els subministraments, els equipaments, les infraestructures, els òrgans de governança, el reforç del paradigma de la mobilitat sostenible i segura, les polítiques d'estalvi i eficiència energètica, les accions de minimització i aprofitament dels residus i l'estètica dels polígons industrials, els PAEs i les APEUs;
 - d. Recomani els canvis de zonificació necessaris per adaptar-se millor al desenvolupament econòmic de la zona, i serveixi de model per transformar zones industrials situades de manera similar.
 - e. Desenvolupi estratègies de reutilització per a llocs industrials significatius dins del territori comarcal i/o altres emplaçaments de zones industrials més antigues que compleixin els objectius de l'estudi de crear oportunitats d'ocupació de qualitat significatives. Això inclou proporcionar orientació als propietaris del lloc i informació per al personal de desenvolupament econòmic de la ciutat per ajudar millor els propietaris i els promotors d'edificis a treballar amb zones abandonades i reutilització i adaptació d'edificis industrials.
 - f. Identifiqui les necessitats energètiques per afavorir la transició cap a fons renovables basades en la creació de comunitats energètiques i l'autoconsum o la creació d'oficines d'acompanyament personalitzat.
6. Desenvolupi estratègies per millorar el foment d'startups innovadores i la generació de solucions sobre nous models de negoci, especialment en l'àmbit de la innovació verda, l'economia circular i la indústria 4.0, per a generar un ecosistema atractiu per a l'atracció d'inversions.
7. Comprenghi la composició de les persones treballadores de la comarca i els seus municipis, i i aposti per impulsar les oportunitats de formació professional reglada, ocupacional i continua, així com l'acreditació de competències i qualificacions disponibles per als residents, i com la comarca pot treballar més

a prop amb el mercat de treball i les institucions educatives de formació professional. El Consell de la FP del Baix Llobregat i els consells locals constituïts han de treballar més a prop, coordinats, incloent en la seva estratègia les dinàmiques del mercat de treball, i les institucions educatives de formació professional, comptant amb la potencialitat que obre la posada en marxa del CFA de Martorell.

8. Identifiqui col·lectius de persones treballadores, sectors o subsectors industrials i territoris en risc o especialment vulnerables a processos de transició desordenats.
9. Potenciï la requalificació professional per afavorir l'adaptació a les noves necessitats laborals, i garanteixi la inserció laboral de les persones treballadores, amb especial atenció a la digitalització per evitar la bretxa digital i la destrucció d'ocupació.
10. Faci una aposta per la creació d'ocupació de qualitat i faciliti les oportunitats d'ocupació a la comarca, mitjançant la informació generada a través del programa de planificació i les activitats de difusió i comunicació que se'n desprenguin.
11. Aprofiti les oficines comarcals d'impuls a la transició energètica, per fer gestió, assessorament i promoció de la implementació de tecnologia digital i generar noves activitats i ocupació verda, alineades amb els objectius de sostenibilitat, energia i economia circular.